

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie
De heer mr. F. Teeven
Postbus 20301
2500 EA Den Haag

Amsterdam, 28 januari 2013
Onze ref. 20130076.MW/EW

Direct tel.nr: 020 344 62 42
Direct faxnr: 020 344 62 02

Betreft: overlijden Russische asielzoeker Alexander Dolmatov

Geachte heer Teeven,

Tot mij wendde zich mevrouw Ludmila Nikolaevna Doronina, wonende te Korolev, Russische Federatie. Mevrouw Doronina is de moeder en enige nabestaande van de Russische asielzoeker Alexander Dolmatov, die in de nacht van 16 op 17 januari 2013 is overleden in een cel in het Uitzetcentrum Rotterdam. Mevrouw Doronina heeft mij verzocht alle feiten en omstandigheden rond het overlijden van haar zoon te verzamelen en haar daarover te berichten, alsmede deze op eventuele consequenties te beoordelen.

INLEIDING

Uit verschillende bronnen heb ik vernomen dat naar het overlijden van Alexander Dolmatov inmiddels vier onderzoeken lopen: een onderzoek van de Koninklijke Marechaussee, een onderzoek van het Openbaar Ministerie, een onderzoek van de Dienst Justitiële Inrichtingen/Inspectie Veiligheid en Justitie, alsmede een “alomvattend onderzoek” dat in uw opdracht plaatsvindt. Bij het overlijden van Alexander Dolmatov en de daaraan voorafgaande gebeurtenissen zijn vele uiteenlopende instanties betrokken geweest. Naast de instanties die al onderzoek doen, kan ik nog noemen de Vreemdelingendienst te Dordrecht, functionarissen in het asielzoekerscentrum (AZC) te 's Graven-deel, de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) alsmede de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Een contactpersoon via wie contacten met al deze

diensten kan worden gelegd en die namens deze diensten in staat is informatie te verschaffen, is tot op heden niet aangewezen. Dat, en het feit dat u degene bent die tot het “alomvattend onderzoek” opdracht heeft gegeven, is de reden dat ik mij namens mevrouw Doronina rechtstreeks tot u wend.

VERZOEK ONAFHANKELIJK ONDERZOEK.

Het eerste verzoek van mevrouw Doronina is om het “alomvattend onderzoek” naar (de gebeurtenissen die hebben geleid tot) het overlijden van Alexander Dolmatov te laten verrichten door een onafhankelijke instantie. De inmiddels aangekondigde onderzoeken worden allen verricht door (onderdelen van) uw ministerie, en voor mevrouw Doronina is van groot belang dat over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de onderzoekende instanties geen twijfel kan bestaan. Zij voelt zich daarin gesteund door het rapport van de Nationale Ombudsman van 12 april 2012¹, waarin de Ombudsman zich kritisch toont over de rol van de overheid bij onderzoeken naar overlijden in detentie omdat het onderzoek niet voldoende onafhankelijk is, niet integraal is, er niet altijd onderzoek plaatsvindt en het onderzoek vaak onvolledig is. Bovendien is er onvoldoende oog voor de belangen van nabestaanden en wordt ook te weinig geleerd van de mogelijke uitkomsten van het onderzoek, aldus de Ombudsman. De Ombudsman concludeert dan ook dat na overlijden in detentie steeds een onafhankelijk onderzoek plaats zal moeten vinden en dat de resultaten daarvan openbaar moeten zijn. Uit de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens vloeit eenzelfde verplichting voort².

Gaarne verneem ik van u of u bereid bent het “alomvattend onderzoek” door een onafhankelijke instantie te laten uitvoeren.

VRAGEN OVER HET OVERLIJDEN VAN ALEXANDER DOLMATOV.

Voor mevrouw Doronina is het voorts van zeer groot belang dat zij zo nauwkeurig mogelijk wordt geïnformeerd over alle gebeurtenissen omtrent en voorafgaande aan het overlijden van haar zoon. Nu reeds onderzoeken gaande zijn, ligt het voor de hand dat haar vragen daarover ook in het kader van die onderzoeken – en bij voorkeur door een onafhankelijke instantie - worden beantwoord. Daarom verzoek ik u hierbij de verschillende diensten en instanties, die onderzoek (gaan) verrichten, opdracht te geven de navolgende vragen van mevrouw Doronina bij hun onderzoeken te betrekken en daar zo mogelijk antwoord op te geven. Vanzelfsprekend ontving ik na het afronden van deze onderzoeken ook een afschrift van de rapportages van de diensten en instanties die de onderzoeken hebben uitgevoerd.

Voor de overzichtelijkheid zal ik de vragen van mevrouw Doronina plaatsen in de chronologie van relevante gebeurtenissen. Ik vermeld daarbij tevens welke informatie ik van ambtenaren van verschillende diensten heb ontvangen, zodat

¹ NOM, “Overlijden in detentie”, rapport 2012/037

² Zie bv. EHRM (Grote Kamer) 15 mei 2007, Ramsahai e.a., nr 52391/99 en Jasinskis (onafhankelijk onderzoek);

de onderzoekende diensten in staat zijn deze informatie te verifiëren en bij hun onderzoeken te betrekken.

De loop van de asielprocedure.

Vanwege Alexander Dolmatovs betrokkenheid bij de Russische oppositiebeweging, en ook vanwege zijn functie in een Russische fabriek waar raketten werden gefabriceerd, ligt in de rede te veronderstellen dat hij kennis had die voor de Algemene Inlichting- en Veiligheidsdienst van belang was.

Is Alexander Dolmatov door de AIVD benaderd met het verzoek informatie over deze (of andere) onderwerpen te verschaffen? Zo ja: wanneer, door wie, en wat is er besproken?

Zijn er aanwijzingen dat Alexander Dolmatov in Nederland door een Russische veiligheidsdienst (bv. de FSB) is benaderd op enig moment tijdens zijn asielprocedure? Zo ja, welke?

Is bijvoorbeeld bijgehouden van wie hij in het asielzoekerscentrum bezoek kreeg? Zo ja, kan een overzicht van de personalia van deze personen worden verstrekt?

Dinsdag 8 januari 2013

Van het COA heb ik begrepen dat Alexander Dolmatov op deze datum niet aan zijn meldplicht heeft voldaan.

Is dat juist?

Is bij het COA bekend waarom dit is gebeurd?

Verbleef Alexander Dolmatov de rest van de week of nadien wel in het AZC 's Gravendeel?

Is het COA deze week nog iets opgevallen over het gedrag van Alexander Dolmatov? Zo ja, wat?

11 januari 2013

Op vrijdag 11 januari 2013, om 18.08 uur, is middels het daartoe voorgeschreven formulier beroep ingesteld tegen de beslissing van de Immigratie- en Naturalisatiedienst van 14 december 2012, waarbij de asielaanvraag van Alexander Dolmatov werd afgewezen.

Was de IND daarmee bekend? Zo ja, vanaf wanneer?

Omdat binnen 4 weken na verzending van het besluit op de asielaanvraag beroep was ingesteld, had Alexander Dolmatov rechtmatig verblijf ex art. 82 Vreemdelingenwet. Was de IND daarmee bekend? Zo ja, vanaf wanneer?

Zondag 13 januari 2013

Volgens verschillende ambtenaren van de Dienst Terugkeer & Vertrek heeft Alexander Dolmatov deze zondagmiddag in het AZC 's Gravendeel naar de (reguliere) politie gebeld met de mededeling dat hij iemand iets ernstigs zou aandoen of had gedaan. De politie is vervolgens naar het AZC gegaan, en zou daar van de beveiliging hebben gehoord dat Alexander Dolmatov twee zelf-

moordpogingen had gedaan. De politie heeft Alexander Dolmatov vervolgens meegenomen en ingesloten.

Is deze informatie juist?

Waar is Alexander Dolmatov ingesloten?

Welke feitelijke en juridische grondslagen waren er voor deze aanhouding en insluiting?

Heeft de Vreemdelingendienst die zondagmiddag onderzocht of Alexander Dolmatov rechtmatig verblijf had?

Zo ja, wat was het resultaat van het onderzoek?

Zo nee, waarom is dat niet onderzocht?

Waar is Alexander Dolmatov ingesloten?

Is hij die datum ook medisch onderzocht? Zo ja, door wie en wanneer?

Zijn Alexander Dolmatov toen medicijnen voorgeschreven? Zo ja, heeft hij die ook ingenomen?

Was Alexander Dolmatov in het bezit van zijn mobiele telefoon?

Heeft Alexander Dolmatov gevraagd te mogen bellen? Zo ja, is hem dat toegestaan? Zo nee, waarom niet?

Heeft Alexander Dolmatov aangegeven wie zijn advocaat was? Zo ja, wat is er met deze informatie gedaan? Is getracht zijn advocaat in kennis te stellen van de aanhouding?

Is de piketcentrale ingelicht over deze vrijheidsberoving? Zo ja, hoe laat? Zo nee, waarom niet?

Maandag 14 januari 2014

Ik heb vernomen dat Alexander Dolmatov op deze datum door een arts is bezocht, en dat de arts heeft aangegeven dat Alexander Dolmatov in ieder geval voor zijn eigen veiligheid niet langer ingesloten hoefde te blijven.

Is dit juist?

Welke arts heeft Alexander Dolmatov bezocht? Hoe laat?

Wat heeft Alexander Dolmatov tegenover deze arts verklaard?

Op basis waarvan is de arts tot de conclusie gekomen dat Alexander Dolmatov voor zijn eigen veiligheid niet ingesloten hoefde te blijven?

In welke taal heeft de arts met Alexander Dolmatov gecommuniceerd?

Zijn Alexander Dolmatov medicijnen voorgeschreven? Zo ja welke, en heeft hij die ook ingenomen?

Nadat de arts Alexander Dolmatov zou hebben onderzocht, zou hij zijn staande gehouden en op grond van de Vreemdelingenwet in bewaring zou zijn gesteld.

Is dat juist? Zo ja, door wie en op welke gronden?

Heeft de Vreemdelingendienst (opnieuw) onderzocht of Alexander Dolmatov rechtmatig verblijf had?

Zo ja, wat was het resultaat van dat onderzoek?

Zo nee, waarom heeft dat onderzoek niet plaatsgevonden?

Wat heeft Alexander Dolmatov bij het gehoor inbewaringstelling verklaard?

Heeft Alexander Dolmatov gevraagd te mogen bellen? Zo ja, is hem dat toegestaan? Zo nee, waarom niet?

Heeft Alexander Dolmatov aangegeven wie zijn advocaat was? Zo ja, wat is er met deze informatie gedaan? Is getracht zijn advocaat in kennis te stellen van deze aanhouding?

Is er overleg geweest met de IND over de inbewaringstelling van Alexander Dolmatov?

Zo ja, wat is de inhoud van het overleg geweest?

Van de piketcentrale heb ik vernomen dat de vreemdelingenbewaring van Alexander Dolmatov daar is gemeld, waarop mr. X te Dordrecht als piketadvocaat is geïnformeerd.

Was bekend dat ondergetekende Alexander Dolmatovs gemachtigde was?

Zo ja, waarom is ondergetekende niet in kennis gesteld van de inbewaringstelling van Alexander Dolmatov?

Ik merk hierbij op dat ik de ochtend na het overlijden van Alexander Dolmatov door de Dienst Terugkeer & Vertrek op de hoogte ben gesteld van zijn overlijden; daar was in ieder geval bekend dat ik zijn gemachtigde was.

Heeft mr. X contact opgenomen met de Vreemdelingendienst Dordrecht?

Zo ja, wat heeft de Vreemdelingendienst Dordrecht aan mr. X medegedeeld?

Heeft mr. X Alexander Dolmatov bezocht en zo ja, wanneer en waar?

Is er na de inbewaringstelling van Alexander Dolmatov nog contact geweest tussen de Vreemdelingendienst en de IND en zo ja, wat was de inhoud van dat contact?

Dinsdag 15 januari 2013

Ik heb begrepen dat Alexander Dolmatov vanaf de inbewaringstelling tot woensdagavond 16 januari op een politiebureau te Dordrecht heeft verbleven.

Is dat juist? Zo ja, welk politiebureau was dat?

Was de IND in deze periode op de hoogte van de inbewaringstelling van Alexander Dolmatov?

Zo ja, was de IND bekend met het feit dat tijdig beroep was ingesteld tegen de afwijzende asielbeschikking, en Alexander Dolmatov derhalve rechtmatig verblijf had op grond van artikel 82, 1^e lid, Vw?

Zo nee, waarom niet?

Zo ja, wat is er met die kennis gedaan?

Heeft de IND de Vreemdelingendienst bericht dat Alexander Dolmatov rechtmatig verblijf had en derhalve niet kon worden uitgezet?

Is Alexander Dolmatov in deze periode medicatie voorgeschreven en zo ja, door wie en is er op toegezien dat hij deze heeft ingenomen?

Woensdag 16 januari 2013

Ik heb begrepen dat Alexander Dolmatov in de loop van de avond, omstreeks 20.30 uur, is aangekomen in het uitzetcentrum te Rotterdam.

Kunt u dat bevestigen?

Waarom werd Alexander Dolmatov naar een uitzetcentrum overgeplaatst?

Wie heeft daartoe besloten?

Op welke juridische grondslag was deze beslissing gebaseerd?

Is bij deze beslissing (opnieuw) gecontroleerd of Alexander Dolmatov rechtmatig verblijf had of niet?

Zo nee, waarom niet?

Zo ja, wat was het resultaat van dit onderzoek?

Op welke wijze is dit onderzocht?

Ik heb begrepen dat Alexander Dolmatov in het uitzetcentrum werd opgevangen op een bijzondere zorgafdeling.

Is dat juist?

Op basis waarvan werd hij op deze afdeling ingesloten?

Was dat vanwege eerdere berichten over suïcidepogingen?

In het laatste geval: is door daartoe in staat zijnde deskundigen onderzocht of Alexander Dolmatov suïcidaal was?

Zo nee, waarom niet?

Zo ja, door wie is dat onderzoek uitgevoerd en tot welke conclusie heeft dat geleid, en op basis van welke gegevens?

Als werd verondersteld dat Alexander Dolmatov suïcidaal was: welke voorzorgsmaatregelen zijn er getroffen om een nieuwe suïcidepoging te voorkomen?

Door wie zijn deze maatregelen genomen?

Op basis van welke gegevens?

Als geen inspanningen zijn verricht om een nieuwe suïcidepoging te voorkomen: waarom niet?

Heeft Alexander Dolmatov in het uitzetcentrum aangegeven niet terug te willen naar Rusland? Zo ja, aan wie? Wat heeft hij nog meer medegedeeld?

Heeft Alexander Dolmatov gevraagd te mogen bellen? Zo ja, is hem dat toegestaan? Zo nee, waarom niet?

17 januari 2013

Hoe laat werd Alexander Dolmatov in zijn cel aangetroffen?

Was hij toen al overleden?

Had Alexander Dolmatov pen en papier op zijn cel?

Op welke wijze is hij om het leven gekomen?

Waar is de afscheidsbrief aan zijn moeder aangetroffen?

Omstreeks 10.30 uur in de morgen werd ik gebeld door de Dienst Terugkeer & Vertrek met de mededeling dat Alexander Dolmatov was overleden.

Hoe was bekend bij deze Dienst dat ondergetekende de gemachtigde van Alexander Dolmatov was?

Hoe lang beschikte de DT&V over deze informatie?

Waarom heeft DT&V niet eerder met ondergetekende contact opgenomen?

Mevrouw Doronina heeft in Rusland uit de pers van het overlijden van haar zoon vernomen.

Welke inspanningen zijn er verricht om mevrouw Doronina persoonlijk op de hoogte te stellen van het overlijden van haar zoon?

Door wie zijn deze inspanningen verricht en wanneer?

Mochten geen inspanningen zijn verricht: waarom niet?

OVERIGE VERZOEKEN.

En verder heeft mevrouw Doronina de volgende verzoeken.

Allereerst wil zij zo spoedig mogelijk de persoonlijke bezitting van haar zoon in Nederland ontvangen. Ik doel daarbij zowel op de bezittingen die hij bij zich had toen hij op 13 januari werd ingesloten, als de bezittingen die op het AZC aanwezig waren of nog steeds zijn. Gaarne verneem ik van u op welke wijze deze bezittingen aan haar worden overgedragen.

Vanzelfsprekend wil mevrouw Doronina kennis nemen van de verslagen en resultaten van de onderzoeken die plaats (gaan) vinden. Ik verzoek u hierbij dan ook nadrukkelijk mij afschriften daarvan toe te zenden, zodra de onderzoeken zijn afgerond.

Met mevrouw Doronina hoop ik van harte dat u kunt voldoen aan de hierboven geformuleerde verzoeken. Alexander Dolmatov was haar enige zoon. Het is voor haar van essentieel belang zoveel mogelijk informatie te verkrijgen over Alexanders wedervaren voor, en de omstandigheden rondom zijn dood.

Ik zie uw reactie met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

M.F. Wijngaarden